

ואומר [קהלת ז]: "אל תאמר: מה היה, שהימים הראשונים היו טובים מאלה! כי לא מחכמה שאלת על זה".

שלא תאמר: לפי שהדורות הראשונים היו טובים וצדיקים מהדורות האחרונים, לפיכך היו הימים הראשונים טובים מאלה!

מכאן, שאי אפשר שיהיו הדורות האחרונים גדולים כראשונים.⁽⁴⁶⁾

שנינו במשנה: **נטל רבי יהושע מקלו ומעותיו בידו וכו'.**

תנו רבנן:

כיון שראה אותו רבן גמליאל, עמד מכסאו, ונשקו על ראשו.

אמר לו: **שלום עליך "רבי" ו"תלמידיו".**

"רבי" — שלמדתני תורה ברכיב.

ו"תלמידיו" — שאני גוזר עליך גזירה, ואתה מקיימת, בתלמיד.

אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים!

קל וחומר שקטנים נשמעים לגדולים.

והניחה הגמרא שמקל וחומר יש לומר "אשרי הדור שהקטנים נשמעים לגדולים".⁽⁴⁷⁾

ולכן תמהינן: וכי נכון לומר שרק ענין של מעלה הוא, הנלמד בקל וחומר, שאשרי הדור הזה שקטנים נשמעים בו לגדולים?

והלא **חיובא הוא!** חובה גמורה היא לקטנים להשמע לגדולים, ואין זה ענין של מעלה, עד שיאמרו על הדור הזה "אשרי הדור".

ומתצינן: **אלא,** כך אמר רבן גמליאל: **מתוך שהגדולים נשמעים לקטנים — נושאים קטנים קל וחומר בעצמן,** שעליהם לקיים את חיובן.⁽⁴⁸⁾

הדרן עלך אם אינן מכירין

פרק ראוהו בית דין

הפרק שלפנינו עוסק ברובו בדיני שופר, אך המשנה הראשונה עדיין עוסקת בהלכות קדוש החדש:

"בימים ההם" [דהיינו בדורות המאוחרים למשה] לא יתכן שיהיה שופט גדול כמותם. ובהכרח כוונת הפסוק אף לשופטים הקטנים מאלדד ומידד.

ותוספות פירשו בדרך אחרת עיין שם. ועיין ריטב"א.

47. ריטב"א.

48. על פי ריטב"א.

מדבר רק בנביאים ומלכים אבל לא בסנהדרין. לפיכך הברייתא הוסיפה אף את הראיה הזאת. ריטב"א.

46. כך פירש רש"י.

ונראה שלדבריו כוונת הברייתא להוכיח שלא יתכן שהדורות האחרונים יהיו כראשונים, ומכאן שכשהפסוק אומר "ובאת אל הכהנים. הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם". כוונתו אף לשופט שאינו גדול כאלדד ומידד, שהרי בהכרח